

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Diyarbakır E Tipi Cezaevi'nin "Özgürlük Müzesi" olmasına ilişkin Kanun Teklifim ve gerekçesi ektedir.

Gereğinin yapılmasını arz ederim. 17/10/2022

Dersim DAG

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Diyarbakır merkez Bağlar ilçesinde 1972'de yapımına başlanan ve Diyarbakır E Tipi Cezaevi veya 5 Nolu Cezaevi olarak bilinen kurum, 4 Temmuz 1980'de açıldı. Cezaevi, 12 Eylül Darbesinden sonra Askeri Cezaevine devredildi. Ardından suçlu-suçsuz yediden yetmişe gözaltına alınan binlerce bölge insanı, bu cezaevine gönderilmiş, binlerce insan insanlık dışı işkence ve uygulamalara maruz kalmıştır.

Cezaevi, 1980 darbesinde Nazizm uygulamalarına karşı büyük direnişlere de tanıklık etmiştir. Kemal Pir, Mazlum Doğan, Necmettin Büyükkaya, Bedri Tan, Ferhat Kutay, Eşref Anyık, Necmi Öner ve Mahmut Zengin'in de aralarında bulunduğu 34 kişi ağır işkenceler sonucu öldürülmüştür. Faşist uygulama ve işkencelere karşı direnenler hakkında onlarca roman, yüzlerce öykü, binlerce yazı yazılmış, onlarca belgesel yapılmış, yüzlerce şiir ve ağıt yakılmıştır.

1996 yılında da cezaevinde yaşanan hak ihlallerine karşı sesini yükselten mahkumlardan on tanesi silah, kalas ve işkence ile öldürülmüş, onlarcası bu saldırılardan yaralı olarak kurtulmuştur. Zulmün ve zulme karşı direnişin kalesi hale gelen cezaevi, dünyanın en kötü şöhretine sahip ilk 10 cezaevi içerisinde yer almaktadır.

Toplumun hafızasında unutulması zor tahribatlar yaratan söz konusu cezaevinin, yaşanan acıların bir daha yaşanmaması ve geçmişle yüzleşebilmenin önünün açılması için müze haline getirilmesi gerekmektedir. Diyarbakır E Tipi Cezaevi'nin Müzeler Kanunu ve gerekli prosedür dâhilinde "Özgürlük Müzesi" yapılması, toplumsal ihtiyaçlar ve demokrasi için bir cevap olacaktır. Gereğinin acilen yapılması elzemdir.

DİYARBAKIR E TİPİ CEZAEVİNİN "ÖZGÜRLÜK MÜZESİ" YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

Madde 1- Diyarbakır E Tipi Cezaevi "Özgürlük Müzesi" yapılmıştır.

Madde 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TBMM BAŐKANLIĐI		
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme	
Esas Komisyon	Milli Eđitim, Kùltùr, Gençlik ve Spor	
Tarih:	18 Ekim 2022	Esas No: 2/4671

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŐK.LIĐI
17 Ekim 2022
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
17 Ekim 2022
No: 1095806